

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2022/591

ze dne 6. dubna 2022

o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 192 odst. 3 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V souladu s čl. 192 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) navazující všeobecné akční programy pro životní prostředí od roku 1973 řídí rozvoj a koordinaci politiky Unie v oblasti životního prostředí a vytvářejí rámec pro činnost Unie v oblasti životního prostředí a klimatu.
- (2) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ⁽⁴⁾ stanovilo 7. akční program pro životní prostředí. 7. akční program pro životní prostředí stanovuje environmentální program Unie na období do 31. prosince 2020, jakož i dlouhodobou vizi do roku 2050.
- (3) Zpráva Komise ze dne 15. května 2019 o hodnocení 7. akčního programu pro životní prostředí dospěla k závěru, že jeho vize do roku 2050 a prioritní cíle jsou i nadále platné; že 7. akční program pro životní prostředí pomohl stanovit předvídatelnější, rychlejší a lépe koordinovaná opatření v oblasti environmentální politiky a že struktura a podpůrný rámec 7. akčního programu pro životní prostředí pomohly vytvářet synergie, čímž učinily politiku v oblasti životního prostředí účelnější a účinnější. Zpráva došla kromě toho k závěru, že 7. akční program pro životní prostředí předjímal agendu Organizace spojených národů (OSN) pro udržitelný rozvoj 2030 tím, že zdůrazňoval, že hospodářský růst a sociální blahobyt závisí na zdravém základu přírodních zdrojů, usnadňoval plnění cílů udržitelného rozvoje a umožnil Unii vystupovat na mezinárodní scéně v oblasti klimatu a životního prostředí jednotně, avšak že pokrok související s ochranou přírody, zdravím a začleňováním environmentálních

⁽¹⁾ Úř. věst. C 123, 9.4.2021, s. 76.

⁽²⁾ Úř. věst. C 106, 26.3.2021, s. 44.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 10. března 2022 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Rady ze dne 29. března 2022.

⁽⁴⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 „Spokojený život v mezích naší planety“ (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 171).

hledisek do jiných oblastí politik nebyl dostatečný. Zpráva rovněž došla k závěru, že 7. akční program pro životní prostředí mohl více zohlednit sociální otázky, a to na základě stávajících vazeb mezi environmentální a sociální politikou, pokud jde o dopad na zranitelné skupiny, pracovní místa, sociální začleňování a nerovnost. Navíc zpráva Komise uvedla, že navzdory stále ambicióznějším environmentálním cílům v mnoha oblastech politiky zůstávají výdaje na ochranu životního prostředí v Evropě po mnoho let stále (přibližně 2 % HDP) a že neprovádění právních předpisů v oblasti životního prostředí stojí hospodářství Unie každoročně přibližně 55 miliard EUR, pokud jde o náklady na zdravotní péči a přímé náklady na životní prostředí. Ze zprávy Komise dále vyplynulo, že provádění 7. akčního programu pro životní prostředí mohlo být posíleno prostřednictvím důkladnějšího monitorovacího mechanismu.

- (4) Podle zprávy Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) nazvané „Životní prostředí v Evropě – stav a výhled do roku 2020, znalosti pro transformaci na udržitelnou Evropu“ (dále jen „zpráva EEA“) bude mít Unie v příštím desetiletí jedinečnou příležitost, aby prokázala celosvětové vedení v oblasti udržitelnosti řešením naléhavých výzev v této oblasti, jež vyžadují systémová řešení. Systémová změna musí mít zásadní, transformační a průřezovou povahu a vést k důležitým posunům a přeorientování v rámci systémových cílů, pobídek, technologií, sociálních postupů a norem, jakož i v rámci znalostních systémů a přístupů ke správě. Jak je uvedeno ve zprávě EEA, jedním z nejdůležitějších faktorů, jenž je příčinou přetrvávajících výzev Evropy v oblasti životního prostředí a udržitelnosti, je skutečnost, že jsou dané výzvy neoddelitelně spjaty s hospodářskou činností a životním stylem, zejména se společenskými systémy, které Evropanům zajišťují nezbytné potřeby, jako jsou potraviny, energie a mobilita. Zajištění soudržnosti politik se stávajícími politikami v oblasti životního prostředí a jejich plné provádění by Evropě velmi pomohlo ke splnění jejich environmentálních cílů pro rok 2030 a ke splnění agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cílů udržitelného rozvoje.
- (5) Komise reagovala na výzvy identifikované ve zprávě EEA přijetím sdělení ze dne 11. prosince 2019 nazvaného „Zelená dohoda pro Evropu“, nové strategie růstu pro dvojí zelenou i digitální transformaci, jejímž cílem je přeměnit Unii na spravedlivou a prosperující společnost s udržitelným, konkurenceschopným a klimaticky neutrálním hospodářstvím účinně využívajícím zdroje a chránit, zachovávat a posilovat přírodní kapitál Unie a tím současně zlepšovat kvalitu života stávajících a budoucích generací. Prioritou by mělo být rychlé splnění klimatických a environmentálních cílů, přičemž je nutné chránit zdraví a dobré životní podmínky obyvatel před environmentálními riziky a dopady, a zajištění spravedlivé a inkluzivní transformace. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ⁽⁵⁾ zakotvuje v právu cíl Unie dosáhnout nejpozději do roku 2050 klimatické neutrality.
- (6) Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze zdůraznil, že okamžitá a ambiciózní opatření mají zásadní význam, a naléhavě vyzval Komisi, aby přijala konkrétní opatření, mimo jiné tím, že zajistí, aby všechny relevantní budoucí legislativní a rozpočtové návrhy byly plně v souladu s cílem udržet globální oteplování pod hranicí 1,5 °C a aby nepřispívaly k úbytku biologické rozmanitosti, a aby řešila nejednotnost v současných unijních politikách týkajících se klimatické a environmentální krize, zejména prostřednictvím dalekosáhlých reforem politik v oblasti zemědělství, obchodu, dopravy, energetiky a investic do infrastruktury.
- (7) Zelená dohoda pro Evropu je základem plánu na podporu oživení Next Generation EU, jež podporuje investice do odvětví, jež jsou klíčová pro zelenou a digitální transformaci za účelem vybudování odolnosti a vytváření růstu a pracovních míst v rámci spravedlivé a inkluzivní společnosti. Nástroj pro oživení a odolnost, který bude pohánět hospodářské oživení Unie po krizi v souvislosti s onemocněním COVID-19, spolu s rozpočtem Unie na období 2021–2027 je také založen na prioritních cílech stanovených v Zelené dohodě pro Evropu. Kromě toho mají všechny iniciativy v rámci plánu na podporu oživení Next Generation EU ve vhodných případech respektovat zásadu „významně nepoškozovat“ uvedenou v článku 17 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ⁽⁶⁾ (dále jen „nařízení o taxonomii“). Plán na podporu oživení Next Generation EU je významnou příležitostí k tomu, aby byla urychlena transformace na klimatickou neutralitu a ochranu životního prostředí.

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 („evropský právní rámec pro klima“) (Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22.6.2020, s. 13).

- (8) Platnost 7. akčního programu pro životní prostředí skončila dne 31. prosince 2020 a čl. 4 odst. 3 programu požadoval, aby Komise, bude-li to vhodné, včas předložila návrh 8. akčního programu pro životní prostředí, aby se tak zamezilo proluce mezi 7. a 8. akčním programem pro životní prostředí. Ve svém sdělení o Zelené dohodě pro Evropu Komise oznámila, že 8. akční program pro životní prostředí bude obsahovat nový monitorovací mechanismus, jehož cílem bude zajistit, aby Unie zůstala na dobré cestě ke splnění environmentálních cílů.
- (9) V souladu s čl. 192 odst. 3 Smlouvy o fungování EU stanoví 8. akční program pro životní prostředí prioritní cíle, kterých má být dosaženo. Opatření nezbytná pro provádění 8. akčního programu pro životní prostředí mají být přijata podle čl. 192 odst. 1 nebo 2 Smlouvy o fungování EU.
- (10) Opatření, kterými se provádí 8. akční program pro životní prostředí, jako jsou iniciativy, programy, investice, projekty a dohody, by měla zohledňovat zásadu „významně nepoškozovat“ stanovenou v článku 17 nařízení o taxonomii.
- (11) 8. akční program pro životní prostředí by měl podporovat cíle Zelené dohody pro Evropu v souladu s dlouhodobým cílem „žít spokojeně v mezích naší planety“ do roku 2050, v souladu s tím, co již bylo stanoveno v 7. akčním programu pro životní prostředí. 8. akční program pro životní prostředí, který je celkovým akčním programem Unie pro životní prostředí probíhajícím do roku 2030, přesahuje rámec Zelené dohody pro Evropu. Prioritní cíle 8. akčního programu pro životní prostředí stanoví směr pro tvorbu politik Unie, přičemž vycházejí mimo jiné ze závazků obsažených ve strategiích a iniciativách Zelené dohody pro Evropu, jako je strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, nový akční plán pro oběhové hospodářství, strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek a akční plán pro nulové znečištění.
- (12) Cílem Pařížské dohody přijaté na základě Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (7) (dále jen „Pařížská dohoda“) je posílit globální reakci na hrozbu změny klimatu, a to mimo jiné pomocí udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, a uznání, že by to výrazně snížilo rizika a dopady změny klimatu.
- (13) 8. akční program pro životní prostředí tvoří základ pro dosažení environmentálních a klimatických cílů vymezených v rámci agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejich cílů udržitelného rozvoje a měl by být v souladu s cíli Pařížské dohody, Úmluv z Ria a dalších relevantních mezinárodních dohod. 8. akční program pro životní prostředí umožňuje systémovou změnu hospodářství Unie, která zajistí dobré životní podmínky v mezích naší planety, kde růst je regenerativní, a měl by rovněž zajistit, aby bylo zelené transformace dosaženo spravedlivým a inkluzivním způsobem a aby tato transformace přispěla ke zmírnění nerovností. Podle modelu vypracovaného Stockholmským centrem pro odolnost podporuje dosažení environmentálních a klimatických cílů udržitelného rozvoje sociální a hospodářské cíle udržitelného rozvoje, neboť naše společnost a ekonomiky závisejí na zdravé biosféře a k udržitelnému rozvoji může dojít pouze v bezpečném operačním prostoru stabilní a odolné planety. Má-li Unie prokázat celosvětové vedení při dosažení transformace k udržitelnosti, bude zásadní, aby splnila cíle udržitelného rozvoje a podporovala v tom rovněž třetí země.
- (14) Opatření pro dosažení environmentálních a klimatických cílů Unie musí být uskutečňována v souladu s prováděním evropského pilíře sociálních práv.
- (15) Podle čl. 191 odst. 2 Smlouvy o fungování EU má být politika Unie v oblasti životního prostředí zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Má být založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“.
- (16) 8. akční program pro životní prostředí by měl spravedlivým a inkluzivním způsobem urychlit zelenou transformaci na klimaticky neutrální, udržitelné, netoxické, odolné a konkurenceschopné oběhové hospodářství založené na energii z obnovitelných zdrojů a účinně využívající zdroje, které planetě vrací víc, než si bere. Zelená transformace by měla probíhat v kontextu ekonomiky blahobytu, ve které je růst regenerativní a která umožňuje systémovou změnu, která uznává, že dobré životní podmínky a prosperita naší společnosti závisí na stabilním klimatu, zdravém životním prostředí a prosperujících ekosystémech, a která poskytuje bezpečný operační prostor v mezích naší planety. Jak světová populace a poptávka po přírodních zdrojích neustále rostou, ekonomická aktivita by se měla vyvíjet udržitelným způsobem, který neškodí, ale naopak zvrátí změnu klimatu, chrání, obnovuje a zlepšuje stav

(7) Úř. věst. L 282, 19.10.2016, s. 4.

životního prostředí, mimo jiné zastavením a zvrácením úbytku biologické rozmanitosti, předchází zhoršování stavu životního prostředí, chrání zdraví a dobré životní podmínky před negativními environmentálními riziky a dopady, brání znečištění, minimalizuje je a vede k zachování a obohacení přírodního kapitálu a podpoře udržitelné bioekonomiky, a zajišťuje tak hojnost obnovitelných i neobnovitelných zdrojů. Ekonomika blahobytu prostřednictvím neustálého výzkumu a inovací, transformace výrobních a spotřebních vzorců a adaptace na nové výzvy a spoluvytváření posiluje odolnost a chrání dobré životní podmínky současných i budoucích generací.

- (17) 8. akční program pro životní prostředí by měl stanovit tematické prioritní cíle v oblastech zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se změně klimatu, ochrany a obnovy suchozemské a mořské biologické rozmanitosti, netoxického oběhového hospodářství, prostředí s nulovým znečištěním a minimalizace tlaků na životní prostředí z výroby a spotřeby ve všech hospodářských odvětvích. Tyto tematické prioritní cíle, které se zabývají příčinami i dopady škod na životním prostředí, jsou ze své podstaty vzájemně propojeny. Proto je k jejich dosažení nezbytný systémový přístup. 8. akční program pro životní prostředí by dále měl určit soudržným způsobem základní podmínky pro dosažení dlouhodobých a tematických prioritních cílů pro všechny zúčastněné aktéry.
- (18) Posouzení dopadů provedená v souvislosti s 8. akčním programem pro životní prostředí by měla zohlednit úplnou škálu bezprostředních a dlouhodobých dopadů na životní prostředí a klima v rámci integrované analýzy hospodářských, sociálních a environmentálních dopadů, včetně jejich kumulativních účinků, jakož i nákladů souvisejících s činností a nečinností. Tato posouzení dopadů by měla vycházet z rozsáhlých a transparentních konzultací. Komise by měla do osmi týdnů po ukončení veřejné konzultace předložit podrobné informace o odpovědích, které byly během tohoto procesu získány od zúčastněných stran, přičemž rozliší příspěvky od různých druhů zúčastněných stran.
- (19) Transformace na ekonomiku blahobytu, ve které je růst regenerativní, je zakotven v 8. akčním programu pro životní prostředí a v prioritních cílech do roku 2030 i do roku 2050. K zajištění této transformace bude nutné, aby Unie vypracovala ucelenější přístup k tvorbě politik, mimo jiné prostřednictvím využívání souhrnného přehledu, který bude měřit hospodářský, sociální a environmentální pokrok „nad rámec HDP“. Soubor souhrnných ukazatelů, jenž by byl součástí úsilí Unie při provádění agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030, by shrnoval stávající procesy týkající se ukazatelů a monitorování a také by pokud možno poskytoval informace o vzdálenosti od dosažení cíle, přičemž by v konečném důsledku sloužil jako politický souhrn, jímž by se řídila tvorba politik. Vypracování tohoto souboru ukazatelů je proto do 8. akčního programu pro životní prostředí zahrnuto jako základní podmínka.
- (20) Program OSN pro životní prostředí a Globální fórum OECD pro životní prostředí poukázaly na to, že environmentální změny mají genderové dopady. Genderově odlišené role rovněž vedou k tomu, že ženy a muži jsou rozdílně zranitelní vůči účinkům změny klimatu, a dopady změny klimatu tak zhoršují genderové nerovnosti. K zajištění toho, aby genderové nerovnosti nepřetrvávaly, je proto nezbytný genderový pohled na opatření a cíle spojené s dosažením prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí.
- (21) V článku 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ⁽⁸⁾ se uvádí, že zpráva o stavu energetické unie má zahrnovat prvek týkající se pokroku členských států při postupném odstraňování dotací v energetice, zejména dotací na fosilní paliva. Článek 17 uvedeného nařízení stanoví, že Komise, již je nápomocen Výbor pro energetickou unii, má přijmout prováděcí akty, včetně metodiky pro podávání zpráv o postupném odstraňování dotací v energetice, zejména dotací na fosilní paliva. Kromě toho bude Komise na základě výsledků probíhající studie podporovat členské státy při postupném odstraňování dalších environmentálně škodlivých dotací.

⁽⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

- (22) Komise vyhodnotila, že pokud má být vyhověno potřebám strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, včetně investičních priorit pro síť Natura 2000 a zelenou infrastrukturu, mělo by být na výdaje na přírodu uvolněno nejméně 20 miliard EUR ročně. To si vyžádá uvolnění soukromých a veřejných finančních prostředků na vnitrostátní i unijní úrovni, mimo jiné prostřednictvím řady různých programů.
- (23) V souladu se sdělením Komise ze dne 14. října 2020 nazvaným „Strategie pro udržitelnost v oblasti chemických látek – K životnímu prostředí bez toxických látek“ by 8. akční program pro životní prostředí měl podporovat úsilí Unie o prosazování řádného nakládání s chemickými látkami prostřednictvím mezinárodní spolupráce a partnerství, a to na dvoustranných, regionálních a mnohostranných fórech, jakož i ve spolupráci se třetími zeměmi. Unie v souladu s mezinárodními závazky zajistí, aby nebezpečné chemické látky, jež jsou v Unii zakázány, nebyly vyráběny na vývoz, mimo jiné prostřednictvím případné změny příslušných právních předpisů.
- (24) Jak v Unii, tak na celém světě i nadále dochází k degradaci půdy a krajiny v důsledku široké škály lidských činností, jako je špatné hospodaření s půdou, změna ve využívání půdy, neudržitelné zemědělské postupy, opouštění půdy, znečišťování, neudržitelné lesnické postupy a zabor půdy, a vlivem úbytku biologické rozmanitosti a změny klimatu, často v kombinaci s dalšími faktory, což snižuje schopnost půdy a krajiny plnit ekosystémové služby a funkce.
- (25) Jedním z hlavních hybatelů změny klimatu a zhoršování životního prostředí, včetně celosvětového odlesňování, zůstává globální potravinový systém, včetně zemědělství, rybolovu a akvakultury. V Unii je transformace unijního potravinového systému nezbytná, má-li být zajištěno dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí.
- (26) Podle zprávy ze semináře o biologické rozmanitosti a pandemiích ze dne 29. října 2020 vypracované Mezivládní vědecko-politickou platformou pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby jsou základními příčinami pandemií tytéž globální environmentální změny, jaké vedou k úbytku biologické rozmanitosti a ke změně klimatu, včetně změn ve využívání půdy, rozšiřování a intenzifikace zemědělství, obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy a konzumace těchto druhů a dalších faktorů. Změna klimatu vede ke vzniku nemocí a pravděpodobně významně zvýší riziko budoucích pandemií, zatímco úbytek biologické rozmanitosti je rovněž spojován s přeměnou krajiny a v některých případech může zvýšit riziko vzniku nových onemocnění. Ve zprávě se uvádí, že náklady související s nečinností výrazně převyšují náklady spojené s prováděním globálních strategií pro prevenci pandemií, jejichž základem je omezení obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy a změna využívání půdy a zprůhlednění dohledu v rámci přístupu „jedno zdraví“.
- (27) Pandemie COVID-19, která vedla k bezprecedentní celosvětové zdravotní a hospodářské krizi, znovu ukázala, že při tvorbě politik je důležité uplatňovat víceodvětvový přístup „jedno zdraví“, který uznává, že lidské zdraví závisí na stavu životního prostředí a souvisí s jeho složkami a faktory, včetně zdraví zvířat, a že opatření, jež mají řešit zdravotní hrozby, musí zohledňovat složitost vzájemných vztahů mezi zdravím a životním prostředím. 8. akční program pro životní prostředí by měl přispět k plnému začlenění přístupu „jedno zdraví“ do tvorby politik na všech úrovních.
- (28) Pokrok směrem k uznání práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí, jak je stanoveno v rezoluci Rady OSN pro lidská práva 48/13, je základní podmínkou pro dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí.
- (29) Pojem „ekosystémový přístup“, jenž byl stanoven v Úmluvě OSN o biologické rozmanitosti, vymezuje strategii pro integrovanou správu půdy, vody a živých zdrojů, jež podporuje jejich ochranu a udržitelné a spravedlivé využívání s cílem přispět k dosažení rovnováhy mezi třemi cíli úmluvy, totiž ochranou, udržitelným využíváním a sdílením přínosů biologické rozmanitosti.
- (30) Podle zprávy EEA nazvané „Evropská řešení vycházející z přírody: politika, znalosti a praxe ve službách přizpůsobení se změně klimatu a snižování rizika katastrof“ jsou řešení vycházející z přírody, která usilují o přizpůsobení se změně klimatu a snižování rizika katastrof, opatřeními, jež jsou v souladu s potřebami přírody a posilují ji s cílem obnovit a chránit ekosystémy, pomoci společnosti přizpůsobit se dopadům změny klimatu a zpomalit další oteplování, a přinášejí také mnoho dalších výhod. Provádění řešení vycházejících z přírody by mělo být v souladu s prioritními cíli 8. akčního programu pro životní prostředí.

- (31) Účetnictví přírodního kapitálu, nástroj, jehož cílem je měřit změny stavu přírodního kapitálu pomocí různých měřítek a začleňovat hodnotu ekosystémových služeb do účetních systémů a systémů vykazování, by mělo podporovat měření pokroku při plnění ambiciózních cílů a opatření, jež usilují o snížení emisí skleníkových plynů a ochranu a obnovu biologické rozmanitosti, které však nemůže nahradit.
- (32) Stav mořských a pobřežních ekosystémů, jako jsou mangrovové porosty, korálové útesy, slaniska a porosty mořské trávy, se zhoršuje v důsledku škodlivých praktik, znečištění a procesů, jako je eutrofizace a acidifikace, což se negativně projevuje na jejich biologické rozmanitosti, ekosystémových službách a funkcích i na jejich schopnosti sloužit jako propady uhlíku. Je třeba urychleně přijmout opatření na ochranu a obnovu mořských a pobřežních ekosystémů, včetně mořského dna. Ochrana a zachování oceánů je globální výzvou a kolektivní odpovědností a je třeba zvyšovat povědomí o oceánech a zlepšovat oceánskou gramotnost s cílem podpořit přijímání a provádění účinných opatření na všech úrovních společnosti i všemi společenskými aktéry.
- (33) Očekává se, že v nadcházejících letech dojde k dalšímu zhoršování životního prostředí a stupňování nepříznivých účinků změny klimatu, což nejvíce dolehne na rozvojové země a zranitelné populace. Má-li finanční pomoc Unie a členských států poskytovaná třetím zemím podporovat posilování odolnosti a úsilí třetích zemí v oblasti zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se jí, jakož i ochrany biologické rozmanitosti, měla by prosazovat agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030, Pařížskou dohodu a celosvětový rámec Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti po roce 2020 a být v souladu s prioritními cíli 8. akčního programu pro životní prostředí. Unie a členské státy by navíc měly rovněž zajistit, aby byla Pařížská dohoda a další mezinárodní klimatické a environmentální dohody prováděny způsobem, který zohledňuje zásadu rovnosti a společných, i když rozdílných odpovědností a odpovídajících schopností, jak stanoví také čl. 2 odst. 2 Pařížské dohody.
- (34) Zelená diplomacie a posílená spolupráce se třetími zeměmi, včetně rozvojových zemí, a podpora dobré celosvětové správy záležitostí týkajících se životního prostředí, včetně podpory přístupu k informacím, veřejné účasti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, jsou klíčem k dosažení cílů udržitelného rozvoje, jakož i uvnitřních environmentálních a klimatických cílů. Je rovněž zásadní zajistit synergii a soudržnost všech vnitřních a vnějších politik Unie, včetně obchodních politik a dohod, a dodržování soudržnosti politik udržitelného rozvoje.
- (35) Jelikož je environmentální politika vysoce decentralizovaná, opatření k dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí by měla být přijímána na různých úrovních správy, totiž na uvnitřní, celostátní, regionální a místní úrovni, s přístupem k víceúrovňové správě založené na spolupráci. K zajištění soudržnosti politik je zásadní jejich účinné monitorování, provádění, vymáhání a odpovědnost a je rovněž nezbytná účinná správa. Integrovaný přístup k rozvoji a provádění politiky by měl být posílen s cílem maximalizovat synergie mezi environmentálními, sociálními a hospodářskými cíli prostřednictvím jejich systematické kontroly a případného posuzování potenciálních kompromisů mezi nimi, jakož i systematického vyhodnocování potřeb zranitelných a marginalizovaných skupin. Tento integrovaný přístup by měl odpovídat zvláštním potřebám všech regionů, včetně městských a venkovských oblastí a nejvzdálenějších regionů. Pro zajištění úspěchu 8. akčního programu pro životní prostředí je navíc důležitý přístup k informacím o životním prostředí, účast veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí a přístup k právní ochraně, včetně transparentní spolupráce s veřejnými orgány na všech úrovních rozhodování i vzájemné spolupráce těchto orgánů, jakož i spolupráce s nevládními subjekty a širší veřejností v souladu s Úmluvou o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí^(*) (dále jen „Aarhuská úmluva“).
- (36) Komise by měla posoudit pokrok při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí Unie a členskými státy v souvislosti se spravedlivou a inkluzivní transformací k udržitelnosti, dobrým životním podmínkám a odolnosti v mezích naší planety. To je v souladu s výzvami hlav států a předsedů vlád členských států obsaženými v Portském prohlášení, výzvami Rady obsaženými v jejích závěrech ze dne 24. října 2019 o ekonomice blahobytu a výzvami Evropského hospodářského a sociálního výboru obsaženými v diskusním dokumentu nazvaném „Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030“, jež se týkaly měření hospodářské výkonnosti a sociálního pokroku „nad rámec HDP“ a posunu k použití „dobrých životních podmínek“ jako kompasu pro politiku, což je krok, který podporuje také OECD.

(*) Úř. věst. L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (37) Posouzení pokroku při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí by mělo odrážet nejnovější vývoj, pokud jde o dostupnost a relevanci údajů a ukazatelů. Mělo by být v souladu s nástroji pro monitorování a správu, jež se týkají specifitějších aspektů politiky v oblasti životního prostředí a klimatu, jako jsou zejména nařízení (EU) 2018/1999, přezkum provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí oznámený Komisí v jejím sdělení ze dne 27. května 2016 nazvaný „Dosahování přínosů politik EU v oblasti životního prostředí s pomocí pravidelného přezkumu jejich provádění“ a nástroji pro monitorování týkající se oběhového hospodářství, nulového znečištění, biologické rozmanitosti, vzduchu, vody, půdy, odpadu nebo jiných environmentálních politik, a aniž by jím byly uvedené nástroje dotčeny. Spolu s nástroji používanými v rámci evropského semestru, při monitorování cílů udržitelného rozvoje Eurostatem a podle sdělení Komise ze dne 9. září 2020 nazvaného „Zpráva o strategickém výhledu z roku 2020“ by posouzení pokroku při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí mělo být součástí průřezového, uceleného a propojeného souboru nástrojů pro monitorování a správu, jež by se nezabýval pouze environmentálními, ale i sociálními a hospodářskými faktory.
- (38) S ohledem na prioritní cíle 8. akčního programu pro životní prostředí, zejména na jeho dlouhodobý prioritní cíl, je důležitý další rozvoj vědecké znalostní základny o mezích naší planety a environmentální stopě a vypracování příslušných souborů ukazatelů.
- (39) K monitorování pokroku při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí jsou zapotřebí spolehlivé a smysluplné údaje a ukazatele. Komise, EEA a další příslušné agentury by měly mít přístup k údajům a ukazatelům poskytnutým členskými státy, opakovaně je používat a opírat se o ně v souladu s použitelnými právními akty Unie. Kromě toho by měly být využity jiné zdroje dat, jako jsou družicová data a zpracované informace z programu Unie pro pozorování Země (Copernicus), Evropského systému informací o lesních požárech, Evropského informačního systému pro biologickou rozmanitost, systému evidence půdy a Evropského systému informací o povodních nebo datových platform, jako jsou Evropská námořní síť pro pozorování a sběr dat či informační platforma pro monitorování chemických látek. Používání moderních digitálních nástrojů a umělé inteligence umožňuje správu a analýzu dat účinným způsobem a snižuje administrativní zátěž, přičemž zároveň zvyšuje včasnost a kvalitu. K posouzení pokroku při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí by vedle právně závazných cílů stanovených v právu Unie mohly být použity i právně nezávazné cíle.
- (40) Kromě toho by členské státy měly v souladu s požadavky stanovenými ve směrnicích Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES⁽¹⁰⁾, 2007/2/ES⁽¹¹⁾ a (EU) 2019/1024⁽¹²⁾ zajistit, aby byly příslušné údaje, informace a ukazatele pro monitorování provádění 8. akčního programu pro životní prostředí volně dostupné, nediskriminační, s otevřeným přístupem, přiměřené, vysoce kvalitní, srovnatelné, aktuální, uživatelsky přívětivé a snadno přístupné online.
- (41) K dosažení prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí by EEA a Evropská agentura pro chemické látky (ECHA), jakož i členské státy měly být vybaveny dostatečnou kapacitou a dostatečnými zdroji k zajištění řádné, přístupné a transparentní znalostní a faktické základny, aby podpořily provádění strategických priorit Zelené dohody pro Evropu a posouzení pokroku v rámci 8. akčního programu pro životní prostředí. Ve vhodných případech by měly být rovněž zapojeny další subjekty a agentury, které by měly přispívat k provádění uvedených strategických priorit a k uvedenému posouzení pokroku.
- (42) V čl. 192 odst. 3 prvním pododstavci Smlouvy o fungování EU se stanoví, že Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem všeobecné programy činnosti, v nichž stanoví přednostní cíle, kterých má být dosaženo v oblasti politiky Unie týkající se životního prostředí. Jelikož sdělení Komise o Zelené dohodě pro Evropu obsahuje plán klíčových opatření relevantních pro oblast životního prostředí a klimatu v nadcházejících letech, toto rozhodnutí výjimečně nevymezuje opatření pro dosažení svých prioritních cílů na období do roku 2025. Bude však nutné taková opatření vymezit pro období následující po očekávaném zavedení klíčových opatření Zelené dohody pro Evropu do roku 2024, aby se tak zajistilo, že budou moci být dosaženy tematické prioritní cíle stanovené v tomto rozhodnutí a že 8. akční program pro životní prostředí bude i nadále určovat celkovou vizi politiky Unie v oblasti životního prostředí. Je to rovněž nezbytné, aby byly respektovány výsady Evropského parlamentu a Rady

⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. L 41, 14.2.2003, s. 26).

⁽¹¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES ze dne 14. března 2007 o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1).

⁽¹²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024 ze dne 20. června 2019 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (Úř. věst. L 172, 26.6.2019, s. 56).

podle čl. 192 odst. 3 prvního pododstavce Smlouvy o fungování EU, aniž by byly dotčeny výsady Komise podle článku 17 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). Za tímto účelem by Komise měla do 31. března 2024 provést přezkum v polovině období, po němž by měl v zájmu dosažení tematických prioritních cílů případně následovat do 31. března 2025 legislativní návrh, kterým se k tomuto rozhodnutí doplní příslušná příloha.

- (43) Za účelem zohlednění vyvíjejících se cílů politik a dosaženého pokroku by měl být 8. akční program pro životní prostředí hodnocen Komisí v roce 2029. Komise by měla Evropskému parlamentu a Radě předložit zprávu obsahující zjištění tohoto hodnocení, po níž bude případně následovat legislativní návrh týkající se příštího akčního programu pro životní prostředí. Tento legislativní návrh by měl být předložen včas, aby se zamezilo prodlevě mezi 8. a 9. akčním programem pro životní prostředí.
- (44) Jelikož cílů tohoto rozhodnutí nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu a účinků navrhovaného opatření, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto rozhodnutí rámec toho, co je nezbytné k dosažení těchto cílů,

PŘIJALY TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Předmět

1. Toto rozhodnutí stanoví všeobecný akční program v oblasti životního prostředí na období do 31. prosince 2030 (dále jen „8. akční program pro životní prostředí“). Stanoví prioritní cíle 8. akčního programu pro životní prostředí a určuje základní podmínky nezbytné pro jejich dosažení. Zavádí monitorovací rámec pro měření pokroku Unie a jejích členských států při dosahování prioritních cílů 8. akčního programu pro životní prostředí a mechanismus správy, jehož cílem je zajistit dosažení uvedených prioritních cílů.
2. 8. akční program pro životní prostředí se zaměřuje na urychlení zelené transformace na klimaticky neutrální, udržitelné, netoxické, odolné a konkurenceschopné oběhové hospodářství, které účinně využívá zdroje a je založeno na energii z obnovitelných zdrojů, a to spravedlivým, rovným a inkluzivním způsobem, a na ochranu, obnovu a zlepšení stavu životního prostředí, mimo jiné zastavením a zvrácením úbytku biologické rozmanitosti. Podporuje a posiluje integrovaný přístup k politikám a jejich provádění a je založen na Zelené dohodě pro Evropu.
3. 8. akční program pro životní prostředí vytváří základ pro dosažení environmentálních a klimatických cílů vymezených v rámci agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a jejích cílů udržitelného rozvoje, jakož i cílů stanovených v mnohostranných dohodách o životním prostředí a klimatu.
4. Monitorovací rámec 8. akčního programu pro životní prostředí přispívá k úsilí Unie měřit pokrok k udržitelnosti, dobrým životním podmínkám a odolnosti.
5. 8. akční program pro životní prostředí je založen na zásadě obezřetnosti, zásadě preventivních opatření a odvrácení ohrožení životního prostředí u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“.

Článek 2

Prioritní cíle

1. Dlouhodobým prioritním cílem 8. akčního programu pro životní prostředí je to, aby nejpozději do roku 2050 obyvatelé žili spokojeně v mezích naší planety v udržitelné ekonomice blahobytu, v níž se ničím neplytvá, růst je regenerativní, v Unii bylo dosaženo klimatické neutrality a nerovnosti byly výrazně omezeny. Zdravé životní prostředí je základem dobrých životních podmínek všech lidí a je prostředím, v němž je zachována biologická rozmanitost,

ekosystémům se daří a příroda je chráněna a obnovována, což vede k posílení odolnosti vůči změně klimatu, katastrofám souvisejícím s počasím a klimatem a jiným environmentálními rizikům. Unie udává tempo pro zajištění prosperity současných i budoucích generací na celém světě, přičemž se řídí zásadou mezigenerační odpovědnosti.

2. 8. akční program pro životní prostředí má pro období do 31. prosince 2030 těchto šest vzájemně provázaných tematických prioritních cílů:

- a) rychlé a předvídatelné snižování emisí skleníkových plynů a současně posílení pohlcování pomocí přírodních propadů uhlíku v Unii, aby se dosáhlo cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030, jak je stanoveno v nařízení (EU) 2021/1119, v souladu s klimatickými a environmentálními cíli Unie při současném zajištění spravedlivé transformace, v jejímž rámci nebude nikdo opomenut;
- b) nepřetržitý pokrok při zvyšování a začleňování adaptační kapacity, a to i na základě ekosystémových přístupů, posílení odolnosti a přizpůsobování se změně klimatu a snížení zranitelnosti životního prostředí, společnosti a všech hospodářských odvětví vůči této změně, při současném zdokonalování předcházení katastrofám souvisejícím s počasím a klimatem a připravenosti na ně;
- c) postup k modelu ekonomiky blahobytu, která vrací planetě víc, než si bere, a zrychlení transformace na netoxické oběhové hospodářství, v němž je růst regenerativní, zdroje jsou využívány účinně a udržitelně a je uplatňována hierarchie způsobů nakládání s odpady;
- d) sledování cíle nulového znečištění, a to i v souvislosti se škodlivými chemickými látkami, aby se dosáhlo životního prostředí bez toxických látek, včetně vzduchu, vody a půdy, jakož i v souvislosti se světelným znečištěním a znečištěním hlukem, a ochrana zdraví a dobrých životních podmínek lidí, zvířat a ekosystémů proti rizikům a negativním dopadům souvisejícím s životním prostředím;
- e) ochrana, zachování a obnova mořské a suchozemské biologické rozmanitosti, jakož i biologické rozmanitosti vnitrozemských vod v chráněných oblastech i mimo ně, mimo jiné zastavením a zvrácením úbytku biologické rozmanitosti a zlepšením stavu ekosystémů a jejich funkcí a služeb, které poskytují, a zlepšením stavu životního prostředí, zejména vzduchu, vody a půdy, jakož i bojem proti desertifikaci a degradaci půdy;
- f) podpora environmentálních aspektů udržitelnosti a výrazné snížení klíčových tlaků na životní prostředí a klima spojených s výrobou a spotřebou v Unii, zejména v oblasti energetiky, průmyslu, budov a infrastruktury, mobility, cestovního ruchu, mezinárodního obchodu a potravinového systému.

Článek 3

Základní podmínky pro dosažení prioritních cílů

K dosažení prioritních cílů stanovených v článku 2 se od Komise, členských států, regionálních a místních orgánů a zúčastněných stran podle potřeby vyžaduje:

- a) zajištění účinného, rychlého a plného provádění právních předpisů a strategií Unie v oblasti životního prostředí a klimatu a usilování o vynikající environmentální výkonnost na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni, a to i prostřednictvím zajištění dostatečné správní kapacity a kapacity zajišťování dodržování předpisů, jak je stanoveno v pravidelném přezkumu provádění právních předpisů v oblasti životního prostředí, a podporu sítí odborníků, jako je Síť Evropské unie pro provádění a vymáhání práva v oblasti životního prostředí, Evropská síť státních zástupců pro životní prostředí, Fórum soudců Evropské unie pro životní prostředí a Evropská síť pro potírání trestné činnosti proti životnímu prostředí, a spolupráci s nimi;
- b) upřednostnění vymáhání práva Unie v oblasti životního prostředí tam, kde je jeho provádění nedostatečné, a to i prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti, jakož i zajištění toho, aby byly na tento účel vyčleněny dostatečné finanční a lidské zdroje a aby informace o těchto řízeních byly úplné a snadno dostupné, v souladu s právem Unie;

- c) zdokonalení pokynů a doporučení, včetně účinných, odrazujících a přiměřených sankcí, s cílem snížit riziko nedodržování práva Unie v oblasti životního prostředí, jakož i posílení opatření v oblasti odpovědnosti za škody na životním prostředí a reakce na nedodržování předpisů a posílení spolupráce soudů a donucovacích orgánů v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí, jak je stanoveno v příslušných právních předpisech Unie, jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ⁽¹³⁾;
- d) posilování integrovaného přístupu k rozvoji a provádění politiky, zejména:
- i) začleněním prioritních cílů stanovených v článku 2 a v relevantních případech cílů udržitelného rozvoje do všech příslušných strategií, legislativních i nelegislativních iniciativ, programů, investic a projektů na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni, jakož i do příslušných mezinárodních dohod uzavřených Unií po 2. květnu 2022 s cílem zajistit, aby tyto strategie, legislativní a nelegislativní iniciativy, programy, investice, projekty a mezinárodní dohody a jejich provádění byly v souladu se všemi prioritními cíli stanovenými v článku 2, případně k těmto cílům přispívaly, a aby tyto cíle nepoškozovaly;
 - ii) maximalizací přínosů vyplývajících z provedení směrnic Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ⁽¹⁴⁾ a 2001/42/ES ⁽¹⁵⁾;
 - iii) systematickou kontrolou a případně posouzením synergií a potenciálních kompromisů mezi environmentálními, sociálními a ekonomickými cíli všech iniciativ, aby se zajistilo, že budou udržitelným způsobem, jenž nikoho neopomene, zajištěny dobré životní podmínky lidí, zejména pak jejich potřeby týkající se zdravého životního prostředí, čistého vzduchu a cenově dostupných, vysoce kvalitních a přístupných potravin, vody, energie, bydlení, zelené infrastruktury a mobility;
 - iv) přijetím přístupu „udržitelnost v první řadě“, včetně případného začlenění cílů udržitelného rozvoje do pokynů a souboru nástrojů pro zlepšování právní úpravy, jakož i začleňování a uplatňování zásady „nepoškozovat“;
 - v) pravidelným hodnocením stávajících politik a případně navrhováním nových právních předpisů, přičemž základem budou v relevantních případech posouzení dopadů, jež vycházejí z rozsáhlých a transparentních konzultací dodržujících postupy, které jsou odpovědné, inkluzivní, založené na informacích a snadno proveditelné, a jež plně zohledňují okamžité a dlouhodobé dopady na životní prostředí a klima jakožto součást integrovaných analýz hospodářských, sociálních a environmentálních dopadů, včetně jejich kumulativních účinků, a náklady související s činností a nečinností;
 - vi) předložením podrobné zpětné vazby k odpovědím zúčastněných stran během konzultací, a to do osmi týdnů od ukončení veřejné konzultace Komisí, přičemž se rozliší příspěvky od různých druhů zúčastněných stran;
- e) vypracování souhrnného přehledu a souboru ukazatelů měřících „nad rámec HDP“, mimo jiné na základě cílené konzultace se všemi příslušnými zúčastněnými stranami, jakož i zprávy, která identifikuje vzájemné vazby mezi stávajícími soubory ukazatelů, monitorovacími rámci a procesy na unijní úrovni, které měří sociální, hospodářský a environmentální pokrok, a ve které budou navržena opatření, jak lze stávající přehledy a soubory ukazatelů zjednodušit;
- f) zajištění toho, aby sociální nerovnosti vyplývající z dopadů a politik souvisejících s klimatem a životním prostředím byly minimalizovány a aby opatření přijatá na ochranu životního prostředí a klimatu byla prováděna sociálně spravedlivým a inkluzivním způsobem;
- g) začleňování genderového hlediska do politik v oblasti klimatu a životního prostředí, mimo jiné začleněním genderového pohledu do všech fází procesu tvorby politik;

⁽¹³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí (Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 28).

⁽¹⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. L 197, 21.7.2001, s. 30).

- h) bezodkladné posílení pobídek příznivých pro životní prostředí a postupné odstraňování environmentálně škodlivých dotací, zejména dotací na fosilní paliva, na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni, mimo jiné prostřednictvím:
- i) závazného rámce Unie pro monitorování pokroku členských států při postupném odstraňování dotací na fosilní paliva na základě dohodnuté metodiky a podávání zpráv o tomto pokroku;
 - ii) stanovení lhůty pro postupné odstranění dotací na fosilní paliva v souladu s ambicí udržet globální oteplování pod hranici 1,5 °C;
 - iii) metodiky pro identifikaci dalších environmentálně škodlivých dotací, kterou Komise po konzultaci s členskými státy stanoví do roku 2023; na základě této metodiky členské státy určí další environmentálně škodlivé dotace a pravidelně o nich podávají zprávy Komisi, aby mohla podávat zprávu o úrovni a typu těchto dotací v Unii a o pokroku dosaženém při jejich postupném odstraňování;
- i) začleňování opatření v oblasti biologické rozmanitosti do politik Unie a přispění k dosažení celkové ambice, aby v roce v roce 2024 bylo na cíle v oblasti biologické rozmanitosti poskytnuto 7,5 % ročních výdajů víceletého finančního rámce na období 2021–2027 a v letech 2026 a 2027 pak 10 % ročních výdajů víceletého finančního rámce, přičemž tyto výdaje budou sledovány pomocí účinné, transparentní a komplexní metodiky a bude zohledněno, jak se cíle v oblasti klimatu a cíle v oblasti biologické rozmanitosti v současnosti překrývají;
- j) zajištění účinného začleňování problematiky klimatu a biologické rozmanitosti do rozpočtu Unie, odolnosti rozpočtu a rovněž souladu mezi financováním v oblasti klimatu a biologické rozmanitosti;
- k) podporu řádného nakládání s chemickými látkami na mezinárodní úrovni, přičemž je nutné současně prosazovat, aby bylo na celém světě postupně ukončováno používání látek, které nejsou v Unii povoleny;
- l) rychlé nahrazení látek vzbuzujících obavy, včetně látek vyvolávajících mimořádné obavy, endokrinních disruptorů, vysoce perzistentních chemických látek, neurotoxických látek a imunotoxických látek, jakož i řešení kombinovaných účinků chemických látek, nanoforem látek a expozice nebezpečným chemickým látkám z výrobků, posuzování jejich dopadů na zdraví a životní prostředí, včetně klimatu, a na biologickou rozmanitost, při současně podpoře chemických látek a materiálů bezpečných a udržitelných již ve fázi návrhu a zvýšení a koordinace úsilí o podporu vývoje a validace alternativ ke zkouškám na zvířatech;
- m) řešení degradace půdy a zajištění ochrany a udržitelného využívání půdy, mimo jiné tím, že bude do roku 2023 předložen zvláštní legislativní návrh týkající se zdraví půdy;
- n) transformaci potravinového systému Unie tak, aby mimo jiné přispíval k ochraně a obnově biologické rozmanitosti v rámci Unie i mimo ni a zajišťoval vysokou úroveň dobrých životních podmínek zvířat a zároveň zaručil spravedlivou transformaci pro dotčené zúčastněné strany;
- o) komplexní uznání vzájemné provázanosti mezi lidským zdravím, zdravím zvířat a životním prostředím tím, že bude do tvorby politiky začleňován přístup „jedno zdraví“;
- p) pokrok směrem k tomu, aby bylo na mezinárodní úrovni uznáno právo na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí;
- q) plné využívání ekosystémových přístupů a zelené infrastruktury, včetně řešení vycházejících z přírody a šetrných k biologické rozmanitosti, a zároveň zajištění toho, aby jejich provádění obnovilo biologickou rozmanitost a posílilo integritu a propojenost ekosystémů, mělo jasné vedlejší přínosy pro společnost, což si vyžádá plné zapojení a souhlas původních obyvatel a místních komunit, aniž by byla nahrazována nebo oslabována opatření přijatá za účelem ochrany biologické rozmanitosti nebo snížení emisí skleníkových plynů v Unii;
- r) využívání stávajících nástrojů a metodik, jakož i další zlepšování metod monitorování, hodnotících nástrojů a měřitelných ukazatelů pro řešení vycházející z přírody;
- s) výrazné snížení materiálové a spotřební stopy Unie s cílem sladit ji co nejdříve s mezemi naší planety, a to případně i prostřednictvím zavedení cílů Unie pro snížení této stopy do roku 2030;

- t) účinnou integraci cílů udržitelného rozvoje, jakož i environmentálních a klimatických cílů do evropského semestru správy ekonomických záležitostí, aniž by byl dotčen jeho původní účel, a to i v rámci národních programů reforem a národních plánů na podporu oživení a odolnosti;
- u) mobilizaci zdrojů a zajištění dostatečných udržitelných investic z veřejných a soukromých zdrojů, včetně finančních prostředků a nástrojů dostupných v rámci rozpočtu Unie, a to prostřednictvím Evropské investiční banky a na vnitrostátní úrovni, v souladu s politickým programem Unie pro udržitelné finance;
- v) co nejlepší využití environmentálního zdanění, tržních nástrojů a zelených rozpočtových nástrojů a nástrojů financování, včetně těch, které jsou nezbytné pro zajištění sociálně spravedlivé transformace, a podporu podniků a jiných zúčastněných stran při vypracovávání a uplatňování standardizovaných účetních postupů pro přírodní kapitál;
- w) zajištění toho, aby environmentální politiky a opatření na unijní, celostátní, regionální a místní úrovni byly založeny na nejlepších dostupných vědeckých poznatcích a technologiích, a posílení vědomostní základny o životním prostředí, včetně tradičních a místních znalostí, a jejího využívání, a to i prostřednictvím výzkumu, inovací, podpory zelených dovedností, odborné přípravy, rekvalifikace, a dalšího rozvoje environmentálního a ekosystémového účetnictví;
- x) rozvoj a upevňování znalostní základny, mimo jiné požadavků na systémovou změnu, zabývající se tím, jak přejít od izolovaného a odvětvového zaměření politiky k systémovému přístupu k soudržnosti politik, jakož i schopností různých ekosystémů působit jako úložiště a zásoby skleníkových plynů;
- y) využití potenciálu digitálních a datových technologií pro podporu environmentální politiky, mimo jiné tam, kde je to možné, poskytováním údajů a informací o stavu ekosystémů v reálném čase, a zároveň zvýšení úsilí o minimalizaci environmentální stopy těchto technologií a zajištění transparentnosti, hodnověrnosti, interoperability a veřejné dostupnosti údajů a informací;
- z) odstranění nedostatků v příslušných souborech ukazatelů a jejich optimalizace, například těch, které se týkají systémové změny, mezi naší planety a stopy výroby a spotřeby v Unii, jakož i těch, které se zabývají rozhraním mezi environmentálními a socioekonomickými faktory, jako jsou nerovnosti vyplývající ze změny životního prostředí, při současném zajištění toho, aby byly soubory ukazatelů srovnatelné na všech úrovních tvorby politik;
- aa) mobilizaci široké podpory ze strany občanské společnosti, spolupráci s podniky, zejména malými a středními podniky, sociálními partnery, občany, komunitami a dalšími zúčastněnými stranami;
- ab) zvyšování povědomí o významu dosažení prioritních cílů stanovených v článku 2, jakož i posilování schopnosti občanů jednat mimo jiné prostřednictvím podpory diskuse a komunikace na všech úrovních, celoživotního vzdělávání v oblasti životního prostředí, zapojení občanů a opatření iniciovaných komunitami;
- ac) podporu občanské společnosti, veřejných orgánů, občanů a komunit, sociálních partnerů a soukromého sektoru při určování rizik v oblasti klimatu a životního prostředí, posuzování jejich dopadu a přijímání opatření k předcházení, zmírňování a přizpůsobování se těmto rizikům, jakož i posílení zapojení těchto skupin do odstraňování nedostatků ve znalostech, mimo jiné vybízením občanů k tomu, aby sledovali environmentální otázky a nedostatky v dodržování předpisů a informovali o nich, včetně prosazování osvědčených postupů v oblasti občanské vědy s využitím digitálních technologií;
- ad) podporu spolupráce při rozvoji a provádění strategií, politik nebo právních předpisů souvisejících s 8. akčním programem pro životní prostředí a zajištění plné účasti regionálních a místních orgánů v městských a venkovských oblastech, včetně nejvzdálenějších regionů, ve všech dimenzích tvorby politik v oblasti životního prostředí prostřednictvím společného a víceúrovňového přístupu a zajištění toho, aby regionální a místní komunity měly dostatečné zdroje pro jejich provádění v praxi;
- ae) posílení spolupráce mezi všemi orgány Unie, pokud jde o politiku v oblasti klimatu a životního prostředí, a to i mezi Komisí a Výborem regionů v rámci jejich posílené spolupráce, a přezkoumání možností zlepšení dialogu a sdílení informací;
- af) účinné uplatňování vysokých standardů transparentnosti, účasti veřejnosti a přístupu k právní ochraně v souladu s Aarhuskou úmluvou na unijní i vnitrostátní úrovni;

- ag) zajištění toho, aby údaje a důkazy spojené s prováděním 8. akčního programu pro životní prostředí byly veřejně dostupné, snadno přístupné a srozumitelné, aniž by byla dotčena ustanovení týkající se důvěrnosti v právních předpisech specifických pro tuto oblast;
- ah) podporu celosvětového uplatňování prioritních cílů stanovených v článku 2, zajištění soudržnosti mezi vnitřními a vnějšími přístupy a koordinovaný postup, zejména pokud jde o:
- i) spolupráci se třetími zeměmi na opatřeních v oblasti klimatu a životního prostředí, jejich povzbuzování a podporu, aby v těchto oblastech přijaly a prováděly pravidla, která jsou nejméně stejně ambiciózní jako pravidla Unie, a zajištění toho, aby u všech výrobků uváděných na trh Unie byly zcela splněny příslušné požadavky Unie v souladu s jejími mezinárodními závazky, a to i pokud jde o zastavení odlesňování a degradaci půdy;
 - ii) podporu udržitelné správy a řízení podniků, včetně stanovení povinných požadavků náležité péče na úrovni Unie, a podporu začlenění odpovědného chování podniků do vnějších politik Unie, včetně obchodní politiky;
 - iii) posílení spolupráce s vládami, podniky, sociálními partnery a občanskou společností ve třetích zemích a mezinárodními organizacemi za účelem vytvoření partnerství a spojení na ochranu životního prostředí a klimatu a podporu spolupráce v oblasti životního prostředí a změny klimatu, a to i v rámci skupin G7 a G20;
 - iv) prokazování vedoucího postavení na mezinárodních fórech, mimo jiné dosažením cílů udržitelného rozvoje Unie, jakož i cílů stanovených v Pařížské dohodě, Úmluvě o biologické rozmanitosti, Úmluvě o boji proti desertifikaci a dalších mnohostranných dohodách o životním prostředí, zejména posílením jejich provádění, a podpora třetích zemí, aby rovněž dosahovaly těchto cílů, a to i prostřednictvím zvýšení transparentnosti a odpovědnosti, pokud jde o pokrok v plnění závazků učiněných v rámci těchto dohod;
 - v) posilování mezinárodní správy záležitostí týkajících se životního prostředí odstraňováním zbývajících nedostatků a posílením dodržování a uplatňování mezinárodně uznávaných environmentálních zásad;
 - vi) zajištění toho, aby finanční pomoc Unie a členských států třetím zemím podporovala agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030.

Článek 4

Monitorovací rámec a správa

1. Komise s podporou Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) a Evropské agentury pro chemické látky (ECHA), aniž je tím dotčena jejich nezávislost, každoročně monitoruje a posuzuje pokrok Unie a členských států při dosahování prioritních cílů stanovených v článku 2 a podává o tomto pokroku zprávu, přičemž přihlíží k základním podmínkám stanoveným v článku 3 a k celkovému cíli, kterým je dosažení systémové změny. Informace, které vycházejí z tohoto monitorování, posuzování a podávání zpráv musí být veřejně dostupné a snadno přístupné.

2. Cílem monitorování, posuzování a podávání zpráv podle odstavce 1 je usnadnění strategické politické komunikace na vysoké úrovni. Po konzultaci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami předloží Komise do 2. května 2022 monitorovací rámec založený na omezeném počtu hlavních ukazatelů, které zahrnují, jsou-li k dispozici, systémové ukazatele, které se zabývají mimo jiné environmentálně-sociálními a environmentálně-hospodářskými souvislostmi. Seznam hlavních ukazatelů je stálý, aby byla zajištěna odpovědnost. V případě potřeby se však aktualizuje tak, aby odrážel nejnovější vývoj politiky a ukazatelů.

3. Monitorování a posouzení podle odstavce 1 musí odrážet nejnovější vývoj, pokud jde o dostupnost a relevanci údajů a ukazatelů a vycházet z údajů dostupných v členských státech a na úrovni Unie, a to zejména z údajů a ukazatelů poskytnutých EEA a Evropským statistickým systémem, s cílem minimalizovat administrativní zátěž. Musí být v souladu s ostatními rámci a opatřeními v oblasti monitorování, podávání zpráv a správy, které se týkají politiky v oblasti životního prostředí a klimatu, a tyto rámce a opatření jimi nesmí být dotčeny. Vychází z metodiky, která, je-li to proveditelné, umožňuje měřit „vzdálenost k dosažení cílů“ s ohledem na prioritní cíle stanovené v článku 2 a vybrané hlavní ukazatele.

4. Evropský parlament, Rada a Komise každý rok vezmou na vědomí posouzení uvedené v odstavci 1, jakož i přijatá opatření a případná budoucí opatření, a vymění si o něm své názory.
5. EEA a ECHA podporují Komisi při zlepšování dostupnosti a relevantnosti údajů, ukazatelů a poznatků, zejména:
- a) shromažďováním údajů a důkazů, jejich zpracováním a podáváním zpráv o nich pomocí moderních digitálních nástrojů, a současně zlepšováním metodik pro shromažďování a zpracování údajů a pro vývoj harmonizovaných ukazatelů;
 - b) posílením a poskytováním podpory základnímu výzkumu, mapování a monitorování;
 - c) společným úsilím s členskými státy o odstranění relevantních rozdílů při monitorování údajů a s ohledem na potřebu systémových změn;
 - d) poskytováním systémových analýz souvisejících s politikou a přispíváním k provádění cílů politik na unijní a vnitrostátní úrovni, a to i navrhováním doporučení pro zlepšení pokroku při dosahování cílů;
 - e) integrací údajů o environmentálních, zdravotních, sociálních a ekonomických dopadech a plným využíváním jiných dostupných údajů a služeb, jako jsou údaje a služby poskytované programem Copernicus;
 - f) přispíváním k překlenutí kritických mezer ve znalostech o ekologických bodech zlomu při současném zohlednění geografických a ekologických rozdílů mezi regiony;
 - g) rozvojem kvantitativních a kvalitativních nástrojů, včetně prognóz a modelů, které by mohly mimo jiné poskytovat informace o možných budoucích systémových dopadech politik týkajících se životního prostředí a klimatu a o „vzdálenosti k dosažení cílů“;
 - h) dalším zlepšením dostupnosti a interoperability údajů a přístupu k nim prostřednictvím programů Unie;
 - i) zajištěním transparentnosti a odpovědnosti.
6. Komise pravidelně přezkoumává potřeby v oblasti údajů a znalostí na unijní a vnitrostátní úrovni, včetně kapacity EEA a ECHA a případně dalších evropských subjektů a agentur, k plnění úkolů uvedených v odstavci 5.

Článek 5

Přezkum v polovině období

1. Do 31. března 2024 provede Komise přezkum v polovině období týkající se pokroku při dosahování tematických prioritních cílů stanovených v čl. 2 odst. 2, přičemž zohlední stav základních podmínek stanovených v článku 3, a pokroku dosaženého při monitorování a posuzování systémových změn. Komise případně s ohledem na výsledek přezkumu v polovině období navrhne změny hlavních ukazatelů uvedených v čl. 4 odst. 2. Přezkum v polovině období vychází z posouzení provedených podle čl. 4 odst. 1 a z jakýchkoli dalších relevantních zjištění. Komise předloží zprávu o přezkumu v polovině období Evropskému parlamentu a Radě.
2. Za účelem dosažení tematických prioritních cílů stanovených v čl. 2 odst. 2 a s ohledem na přezkum v polovině období uvedený v odstavci 1 tohoto článku, na možnou reakci Evropského parlamentu a Rady na tento přezkum, na další relevantní politický vývoj a na poslední zprávu EEA o stavu a výhledu evropského životního prostředí předloží Komise případně legislativní návrh, kterým doplní do 8. akčního programu pro životní prostředí přílohu na období po roce 2025, která bude obsahovat seznam opatření k dosažení uvedených cílů, jakož i časový rámec pro provedení příslušných opatření.

Článek 6

Hodnocení

Do 31. března 2029 provede Komise hodnocení 8. akčního programu pro životní prostředí. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu obsahující hlavní zjištění tohoto hodnocení, po níž bude případně následovat legislativní návrh na příští akční program pro životní prostředí, a to do 31. prosince 2029.

*Článek 7***Vstup v platnost**

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Ve Štrasburku dne 6. dubna 2022.

Za Evropský parlament
předsedkyně
R. METSOLA

Za Radu
předseda
C. BEAUNE
